

V Boha Otce

Převod materiálu
Tomáš Trusina
Pořadí v lekci
25

Téma

Příběh Izraele i příběh Ježíše v nás nejedív ze všeho uvádí do vztahu k Bohu jakožto Otci.

Cíle

- Děti zjistí, i pro mne Bůh dělá u sebe místo.
 - Děti uslyší, jak Bůh překvapuje svým milosrdenstvím a velkorysostí.
 - Dětem se otevře Ježíšovo vyprávění o Otci jako jedinečná cesta k Bohu.
 - Děti přestanou hledat boha všude a za vším, a začnou ho slyšet a vidět jen tam, kde na něj ukazují příběh Syna.
-

Pro učitele

Biblický text: Věříme — v Boha Otce; L 15, zvl. 11–32

Poznámky k textu

K článku Apostolika

- Když je **že o Bohu v biblické perspektivě**, musí na prvním místě zaznít vyznání toho, který „to své boží“ projevuje v konkrétním, jedinečném vztahu, skrze „milovaného syna“. V onom „v Boha věříme (nejprve) jako v Otce“ vyznáváme Boha, který si hledá ty své, i toho svého, kdo budou o jeho věc zápasit v tomto světě, uprostřed národů a společenství vyznávajících různé bohy. Stává se nejprve „otcem syna“, a skrze jeho příběh i „mým“, „naším“ Bohem.

Nás jako církve — lid Pána (Ježíše Krista) nevede přitom toto vyznání k Otci přímo. O tom, „co je otec za“, vypráví „syn“: ve Starém zákoně vyvolený Izrael (srv. Ex 4,22 b; Dt 32,1nn; Oz 11,1), v Novém vyvolený milovaný syn (Mk 1,11). Vyznávat „věříme v Boha — Otce“ znamená respektovat, jak nám na něj ukazuje a jak nás k němu uvádí onen vyvolený zamilovaný syn.

„Nevyznáváme předně Otce a potom, do jisté míry jako doplněk, také Syna, nýbrž naopak: mocí Jména Ježíšova, tj. na základě Zjevení, které se událo v něm, se „Otec“ stává vlastním jménem, jménem k vzývání, k volání“. (? 8,15)“ (K. H. Miskotte, Biblická abeceda; str. 59)

- **Nárok Otce na poslušnost** — z vyvolení Syna plyne i nárok na jeho oddanost a poslušnost. Zkušeností Božího lidu je ovšem daleko spíše vlastní nevěrnost a neposlušnost. O Otcově vyvolení a neposlušnosti vyvoleného zpívá Mojžíšova píseň (Dt 32,1–43). Zpívá o mateřsky něžné péči (chrání vyvoleného jak zítelnicí oka, jak orlice svá mláďata), ale i o tragických koncích, k nimž vede lidská zapomnitelivost na Hospodinovy skutky, na smysl zaslíbeného důdictví, na směr jeho příběhu. Vyzdvihuje poznání jedinečnosti a zvláštnosti Božího otcovského příběhu (Dt 32,39). I ztracené

pokolení m?že ovšem dostat šanci nového za?átku (Dt 32,36.43).

K p?íb?hu L 15,11–32

- **Je to Ježíš? v p?íb?h** — takto si o „Otcí“ m?že dovolit vypráv?t jedin? „Syn“! On nás uvádí na cestu k otci (ze ztracenosti a pohanství, i zatvrzelosti v?rných v?řících, kte?í si myslí, že v?dí, o? u Otce jde). Navíc je to práv? Ježíš, kdo se kv?li svému vypráv?ní o Otci (a tomu, jak za n? ru?í) dostává do konflikt? (srv. L 15,1–2). Ty se navíc jeho p?íb?hy a u?ením nevysv?tlí a neurovnají, nýbrž se budou stup?ovat až po ono „Ot?e, odpus? jim, nebo? nev?dí ci ?iní.“ (L 23,34)
- **Otec u sebe doma** — svou p?ekvapivou aktivitou z?stává otec v?rný tomu, o? jde u „n?j doma“ — tam, kde má na pom?ry i lidi bezprost?ední vliv. U sebe doma se prokazuje jako milosrdný, „vybíhající naproti“. M?že být až nepochopiteln? sm?šný ve své starostlivosti. Bez okolk? realizuje zm?nu „statusu ztraceného“ — p?ikazuje jej nov? obléknout, chystat radostnou oslavu návratu zahynulého.
- **Otec ve vztahu k mladšímu synu** — zkušenost s otcem vede mladšího syna posléze k sebezpytování, o?ekávání a obratu. Uvádí ho tedy na cestu zp?t, navzdor tomu, že se od otcovského domu a pom?r? v n?m panujících ocitl velmi „daleko“ — zem?pisn? (v cizin?) i duchovn? (u „ne?istých“ pohan? mezi vep?i). Vracejícímu se synu pak otec vybíhá vst?íc — a p?ichystá mu p?ijetí, jež p?evyšuje veškeré jeho myslitelné o?ekávání. Umož?uje mu cosi jako nové narození („byl mrtev a zase žije“). Jeho milosrdenství je aktivní, tv?r?í a ú?inné.
- **Otec ve vztahu ke staršímu synu** — otec vybíhá i za sudi?em, ztraceným ve své samospravedlnosti. P?ipomíná dobrodiní svého domu a to, že mu jako domácím bylo po celou dobu k dispozici (což práv? nev?ní v?rní leckdy nevidí, natož aby to sdíleli s t?mi, kdo toho jsou podle nich nehodni). Otec tu zve i toho, který se ve své zatvrzelosti k nejvlastn?jším hodnotám otcovského domu vlastn? obrátil zády.
- **Naše pozice** — jako církve jsme shromážd?ni „kolem Syna“ — on nás u?í „v?it Otci“. Ježíš je Synem v tom, jak p?ekvapiv? vypráví o Otci („jako by mu rozum?l ze všech nejlíp“), ale i v tom, že je beze zbytku v?rný jemu, i lidem, které jeho p?íb?hy a p?sobení oslovuje. Z této perspektivy navrhuje i výb?r p?íb?hu pro mladší školní v?k (Ježíš a d?ti, viz Mk 10,13–16 — práv? tady Ježíš zp?ítom?uje, „jak je u Otce“).

Úskali

Apostolika

Otec — podobn? jako v modlitb? Pán? — není kategorie psychologická, odvoditelná z toho, jaké máme sami (nebo d?ti, jimž vyprávíme) zkušenosti se svými otci. Ony mohou být i traumatizující nebo nijaké, ne málo d?tí vyr?stá bez otce — nebo s otcem „trvale vzdáleným“. Ježíš nemluví o našem milovaném tatínkovi ?i bezva starším kamarádovi, ale ani o „protivném fotrovi“ nebo o tom „zmetkovi, co se na nás (podle mámy) vykašlal“, ale o Bohu Izraele. O n?j a v?rnost jemu a jeho jménu uprost?ed tohoto sv?ta zápasí.

P?íb?hu

Nerozvíjet p?íliš zeširoka p?íb?h ztraceného, jde nám p?edevším o otce, nikoli o barvité lí?ení bahna, do n?ž syn upadl.

Odkazy

- Linden, Nico ter: *Král na oslu: vypráv?ní z novozákonních evangelií*. Benešov: EMAN, 2011.
- Ne?il, David: *Podobenství o nalezených*. P?íprava k L 15, dostupná [na webu katecheze](#).

Pro d?ti

Pro p?edškolní d?ti

Doporu?ujeme užít vypráv?ní Ježíš a d?ti z knihy Tinie de Vries, *Tím vše za?íná*, str. 156–157.

Nevyužívá jen zkušenosti z rodiny („máma s tátou m? poslali“), ale i cizího sv?ta („prodava?ka mne p?ehlíží“). Vztah k Bohu jako p?ekvapiv? blízkému otevírá svým jednáním v p?íbh?hu Ježíš. P?i vypráv?ní podle záv?re?ného odstavce užijte pak jména d?tí, kterým vyprávíte.

Budete?li se držet vypráv?ní, m?žete ho nakonec uzav?ít: „Tak díky Ježíši d?ti poznaly, jak moc na nich Pánu Bohu záleží. A že jim u sebe sám d?lá místo. Tak nás Ježíš u?í — Pán B?h je Otec, u kterého je místo i pro ty, které dosp?lí a d?ležití odstrkovali a cizí prodava?ky p?ehlížely.“

Varianta s akcí

P?íbh?h lze dob?e dramatizovat. Nemáte?li po ruce dosp?lé, kte?í budou d?ti odstrkovat, m?žete použít nap? . židle. Zeptejte se d?tí, kdo jim nahán?l strach, p?ehlížel je, posmíval se jim, odstrkoval je (otázky formulujte hodn? konkrétn?). Každé židli m?žete dát jméno jedné postavy (protivná prodava?ka, p?ísný farář, nová u?itelka ve školce..., pop?. d?ti mohou namalovat schematicky jejich obli?ej). Z židlí pak vytvo?íte kolem sebe kruh. Vypráv?t m?žete za?ít, jako byste d?ti za židlemi nevnímali — a zeptat se jich, jestli by je to takhle bavilo.

Pak je pot?eba ?íct, že to takhle hlavn? nebaví Pána Boha, o n?mž nám dnes Ježíš vypráví — židle zbourat — pozvat d?ti k sob? (pop?. je vzít na klín) — a p?íbh?h dovypráv?t.

Záv?r podobný jako v p?edchozím p?ípad?: Tak nás Ježíš u?í — Pán B?h je Otec...

Pom?cky: Tinie de Vries, *Tím vše za?íná*; klubovna s kobercem a židlemi.

Pro mladší d?ti

1. Motivace — „Co je to pravé boží?“

Nachystejte obrázky r?zných záležitostí, které se mezi d?tmi i mezi dosp?lými považují za d?ležit?é. Krása, bohatství, moc, p?átelství, pomoc, vzd?lán?í, úsp?ch, statusové v?ci, sportovní úsp?chy, p?írodní krásy, exotika...

Požádejte d?ti, a? si je pozorn? prohlédnou a každé a? potom vybere takový, který podle n?j souvisí s Pánem Bohem (pokud se to ukáže pro skupinu t?žké, požádejte, a? vyberou ten, který považují za d?ležitý). Pokud se stane, že se pozornost upíná jen na n?co, m?žete obrázk?m d?lat ?árky za „úsp?ch“.

Ptejte se — co je na tom vašem vybraném obrázku „boží“? Pro? je pro vás d?ležitý? Co vypovídá o Pánu Bohu?

Myslíte, že jsme dali dohromady všechno d?ležit?é? Nechybí n?co?

(Nenapovídejte, spíš podn?cujte rozhovor. Zkuste si p?itom zapamatovat — díky obrázk?m to jde — jaké motivy, vlastnosti, tituly se p?i rozhovoru ukázaly, o co byl spor... Typické zástupce — obrázky — m?žete p?ípadn? pov?sit na nást?nku apod.)

Pak můžete napsat i ukázat připravený nápis V??ÍM V BOHA. Jak vedou k bohu jednotlivé obrázky? A co bude součástí takové víry? (Např. bohatství — vydělávání peněz; krása — nestárnout; úspěch ve sportu — pravidelný trénink...)

Protože máme různé představy — a z toho vznikají různé „víry“, vypráví nám o Bohu nejprve Ježíš. On vede naši víru — a vede ji tak, že vypráví „příběh o Otci“.

2. (Příběh o otci)

Byl jeden otec, a ten měl dva syny. Ten mladší jednoho dne řekl otci: Otče, já tu u tebe stejně hospodařit nikdy nebudu, tak mi místo dictví dej peníze, a já půjdu do světa. A tak si je tatínek zavolal. Staršímu řekl, ty tady doma budeš hospodařit, a mladšího vybavil do života. Dostal spoustu peněz.

Mladší syn odešel pryč. Daleko, do ciziny. A tam se na něj nalepili kamarádi a kamarádky, chodili s ním po hospodách, a za chvíli neměl nic. Nic mu z toho otcova dictví nezbylo.

3. A pak v té cizí zemi nastal hlad.

Jídla bylo málo a ještě pěkně drahé a on začal hladovět. čím dál víc, čím dál hůř. Nakonec se mu poštětilo, že sehnal práci u prasat. Jenomže ani tam se nenajedl. I ti vepři se měli líp než on.

A když už na tom byl hůř než prasata, začal o sobě přemýšlet: Jaký domov opustil a kam jde, a jestli vůbec jeho život za něco stojí. A pak si vzpomněl na tatínkovo hospodářství: Tam má jídla dost i ten nejposlednější nádeník! Jenomže on z toho domu odešel a peníze od táty všechny rozházel!

Ale pak si řekl, **zkusím se vrátit**. Seberu se, půjdu zpátky, poznám svou chybu. Řeknu otci „Ztratil jsem právo nazývat se tvým synem.“ A třeba mě vezme aspoň jako nádeníka k té nejhorší práci. A tak se sebral, a šel.

4. Ještě zdaleka nebyl u vrat, když ho otec spatřil.

Viděl, jak je zubožený, a bylo mu ho moc líto. A tak si podkasal plášť a vyběhl mu, on, starý otec, naproti. Vůbec mu nevadilo, že přitom vypadá pěkně legračně. A když se potkali, rozevřel náruč, objal ho, a políbil na pozdrav. Jak kdyby na něj celou tu dobu čekal. Syn překvapeně vykřikl: „Otče, moc jsem ti ublížil. Už nemám právo, abych se považoval za tvého syna.“

Ale otec ho ani domluvit nenechal. Poručil služebníkovi: „Přineste ten nejlepší oděv a oblečte mu ho. Dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy, ať on i všichni ostatní vědí, že je mým synem. A pak nachystejte pořádnou hostinu. Vždyť máme co oslavovat. Máme z něho se radovat. Protože tento můj syn byl doista mrtvý a teď žije. Ztratil se, ale teď jsme ho našli!“

5. Starší syn

O něm nemluvil, pracoval celý den na poli. Když se večer vracel, uslyšel z domu hudbu a tanec, jak na svatbu. Zavolal si jednoho ze služebníků a vyptával se: „Co to má znamenat?“ Ten mu řekl: „Vrátil se tvůj bratr a tvůj otec pořádá hostinu na oslavu návratu. Takovou má radost, že ho má doma živého a zdravého.“

Co myslíte, připojil se starší bratr k oslavě? (Neznají-li děti příběh, ať hádají.) Nepřipojil. Náramně se rozzlobil, že něco takového on přece podporovat ani oslavovat nebude! S takovým přivandrovalcem si přece nesedne k jednomu stolu!

6. Otec to viděl, a nenechal to tak.

Zase vyběhl z domu, tentokrát za tím našťvaným a zatvrzelým starším synem. A domlouval mu, jen a? jde dovnitř. Ze syna však mluvilo našťvání: „Tolik let t? ve všem poslouchám! A nikdy jsi mi nedal k?zle, abych uspořádal hostinu pro své p?átele! Ale když p?išel tenhle tv?j podařený synáček, který s d?vkami prohýřil tvé jmění, dal jsi na oslavu zabít vykrmené tele!“

Syn mluvil hrub? a závistiv?, ale otec se neurazil. P?ipomněl mu: „Ty jsi byl p?ece celou dobu se mnou. Mohls užívat všeho, co náš d?m nabízí. Ale podle mne se te? máme pro? veselit a radovat. Vždy? se vrátil tv?j bratr. Byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.“

7. P?ipojí se starší bratr na hostinu, bude se radovat?

Nevíme, o tom Ježíš už nevyprávěl. Ale o tom, jaký je otec, vypráví ten jeho p?íb?h úplně jasn?. Vlastn? si takový p?íb?h o Otci, který p?ekvapí svým milosrdenstvím ztracené i domácí spravedlivé, mohl dovolit vyprávět jen Ježíš. Práv? takhle chodil za lidmi — n?kterým pomáhal znova začít žít, jiné roz?ílil. Tím vším nás učí: doopravdy m?žete v?ít Bohu jako tomu Otci z mého p?íb?hu.

Pomůcky: Obrázky (viz motivace pro mladší školní věk) — lze využívat různ?. Je dobré přib?žn? si z ?asopis? vyst?ihovat záb?ry, které jsou n?čím typické, a postupn? si tvořit „katechetickou kartotéku“. M?žete taky zadat obrázky na googlu a vytisknout si je. P?íb?h se dobře vypráví s **flanelografem**. Mladší syn m?že „klesat“ až na dno (pop?. ho m?žete „vzdálit“ n?kam do rohu místnosti), starší syn z?stávat v blízkosti otcova domu. Ale p?edeevším m?žete vhodn? rozpohybovat figurku otce, aby se tentokrát ona stala tou ústřední.

Pro starší děti

M?žete vést výklad podle následující osnovy, p?ípadn? podle ní p?ipravit pracovní list. M?žete využít motivace pro mladší s obrázky.

1. Jaký „název“ se vám zdá nejp?ípadn?jší pro Boha?

Nechte děti vybrat pop?. samostatn? doplnit nebo si vybrat (mají?li napsáno na prac. listu):

VŠEMOHOUCÍ — PÁN — ŠÉF — SVATÝ — UŽITEL — ?ÁD VEŠKERENSTVA — RUŽITEL
SPRAVEDLNOSTI — PRAVDA — BYTÍ — OSUD — LÁSKA...

2. Co zvolené pojmenování boha vyjad?uje?

(Jací asi budou jeho v?řící? Co od n?j čekají?)

3. Jakému oslovení Pána Boha nás učí Ježíš?

(Ote?e — m?žete navázat na Modlitbu Pán?. A proto, když říkáme V?řím v Boha, hned up?es?ujeme — Otce. Tak nás to učí Ježíš.)

4. Který p?íb?h z Bible si k tomu mám pamatovat? Pro??

Pro následující práci d?tem p?íb?h L 15,11nn vytiskn?te na papír.

M?žete děti nechat ?íst p?íb?h samotné a požádat je, a? podtrhnou slovesa vztahující se k otci. Na základ? podtržení a? zkusí charakterizovat, co je za? otec, o n?mž tu vypráví Ježíš.

Nebo m?žete použít „švédskou metodu“ — účastníci do textu zanášejí následující symboly:

??–?tomu nerozumím;
??–?to je divné;
! –?to mne oslovuje.

Pokud ú?astníci p?íb?h znají, a? si zkusí vzpomenout, jaké reakce v nich vzbuzoval poprvé. Postupujeme v? tu po v?t?. P?e?teme a zeptáme se:

- Kdo tu má otazník? Na? se tady ptáš?
- Co vás tu znepokojilo? M?že na to n?kdo odpov?d?t?
- Co vás p?ekvapilo a oslovilo?

Necháme ú?astníky, a? mezi sebou odpovídají navzájem.

P?i zadání se op?t m?žete soust?edit hlavn? na otce, ale i na to, jaké reakce vyvolávají jeho rozhodnutí.

P?esah

- S mladšími i staršími d?tmi se nakonec m?žete vrátit k pr?zkumu v prvním bodu a mluvit o tom, jestli probíraný p?íb?h n?jak zm?nil jejich „p?edstavu Boha“. V ?em konkrétn?? Co nám ukázal nového?
- Už jste slyšeli, že n?kdo nad n??ím jásal „To je boží!“? ?eho se to týkalo? Dokážete si takovou reakci p?edstavit nad Ježíšovým p?íb?hem o otci a dvou synech?
- Je vám te? úvodní výpov?? apoštolského vyznání bližší nebo vzdálen?jší?
- Sta?ilo by, kdyby místo p?íb?hu Ježíš ?ekl: „Tak, p?edstavte si svého tátu — a pochopíte, co je Pán B? h za?“?

Liturgie

Rituál

Na úvod jednotlivých hodin m?žete spole?n? s d?tmi recitovat:

V??ím v Boha Otce, který nás stvo?il, v??ím v jeho Syna, který nás zachránil, v??ím v Ducha svatého, který nás prom??uje.

Nebo (podle refrénu Svítá 372):

Víru nám dej, co úskalí zdolává, k doufání m?j, když prchá z nás odvaha, lásku rozdávej.

Biblický text k zapamatování

Nep?ijali jste p?ece Ducha otroctví, abyste op?t propadli strachu, nýbrž p?ijali jste Ducha synovství, v n?mž voláme: Abba, Ot?e! Tak Boží Duch dosv?d?uje našemu duchu, že jsme Boží d?ti. (? 8,15–16)

Okénko do bohoslužeb

Po domluv? s u?iteli využijte motiv z motivace. Jaký z obrázk? souvisí s Bohem? (Využijte nap?. karty [Život v obrazech](#) nebo dixit, storytelling card, obrázky vyst?íhané ?i vytišt?né.) Boha nikdo nikdy nevid?l, ale Pán Ježíš o n?m mluvil jako o otci. A jaký je to otec, se dozvíte v ned?lce.

Modlitba

Náš Pane a Otče, děkujeme, že u tebe máme otevřeno. Děkujeme za Ježíše, to on nás naučil volat k tobě Otče. Prosíme za všechny, kdo nenacházejí odvahu se k tobě obrátit. Prosíme i za ty, kdo mají tvrdé srdce a druhé lidi z tvé blízkosti vyhánějí. Ty sám vždycky znova ukaž, že se chceš stát jejich i naším domovem. Amen.

Odkaz na píseň

[V království Božím místa dost \(EZ694\)](#)

[Radujme se vždy společně, vzdávající chválu vděčně](#)

[Pane, dnešek je den chvály](#)

[Moudrosti poklad z nebe je slovo Boží nám](#)

[Zněl pláň v noci té \(SV396\)](#)

[Víc, než oko spatřit smí \(SV368\)](#)

[Marnotratný syn \(BTS57\)](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Školní](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Desatero – Modlitba Páně – Krédo](#)

Téma

[Krédo](#)

Biblický odkaz (kat)

[Lukáš 15,11–32](#)